

Vi laupriser
julen

Kampanjevare!

Julepølse
Gilde, 400 g, 42,25/kg

16⁹⁰

Ribbe
Gilde, fryst, pr. kg

29⁵⁰

Klementiner
Pr. kg

8⁹⁰

RIMI

Vi tar forbehold om eventuelle trykkfeil og at noen varer kan være utsolgt. Kun for private husholdninger. Prisene gjelder til 20.12.2009.

NORGE & VERDEN

Telefon: 37 00 37 00 Telefaks: 37 00 37 17

U-landene m

Klimaforhandlingene i København ble avbrutt da representanter for utviklingslandene mandag marsjerte ut i protest, men kom i gang igjen på ettermiddagen. Samtidig ble nye metoder for måling av is-smelting lagt fram.

Det blir stadig flere gnissninger mellom Kina og Vesten, noe som øker frykten for at forhandlingene skal mislykkes.

Ifølge flere vestlige kilder er representantene for utviklingslandene rasende fordi konferansen ser ut til ikke å ville videreføre Kyoto-avtalen.

I tillegg er u-landene skuffet over at industrilandene ikke har hevet sine mål for utslippskutt så langt i København.

– En del utviklingsland håpet de rike landene ville heve sine ut-

«Situasjonen er mer dramatisk enn vi trodde for noen år siden»

**TORE FUREVIK,
PROFESSOR**

slippsmål. Det har ikke skjedd, konstaterer Harald Nyeggen Sommer i Kirkens Nødhjelp overfor NTB.

Kyoto

Protesten handler om prosess og form, ikke om substans, og er derfor beklagelig, sier den australske ministeren for klimaendringer, Penny Wong, til nyhetsbyrået Reuters.

Protesten ble satt i gang av flere afrikanske land som fikk støtte også av andre land i G77-gruppen.

De erklærte at de nektet å forhandle videre om en helt ny avtale, uten at det også forhandles om en videreføring av Kyoto-avtalen.

Noe senere på dagen gikk de imidlertid med på å fortsette samtalen, etter å ha fått forsikringer om at det settes mer fokus på en eventuell fortsettelse av Kyoto.

Denne avtalen forplikter rike land – men ikke utviklingsland – som har ratifisert avtalen, til å kutte sine klimautslipp.

Ismåling

Samtidig som tonen hardner til i møterommene på Bella Center, la nobelprisvinner Al Gore og vår egen utenriksminister Jonas Gahr Støre fram en ny forskningsrapport om ismelting som Polarinstituttet og forskere

KALDT I KØ: Køen av folk som ville inn på Bella center i København hvor klima

fra Danmark har vært med på å utarbeide.

Rapporten tar for seg nye målemetoder som viser at isen på Grønland og i Antarktis smelter raskere enn tidligere antatt.

– Situasjonen er mer dramatisk enn vi trodde bare for noen år siden, sier professor Tore Furevik ved Universitetet i Bergen til NTB.

Netto tap av is

Furevik har ikke selv arbeidet med rapporten, men mener den er den første grundige gjennomgangen av forskningen som de nye målemetodene har muliggjort de siste 6-7 årene.

Professoren forteller at alle nye målinger viser et gradvis netto tap av is både i Arktis og Antarktis. Selv om det snør mer i innlandet, har det skjedd en voldsom økning i kalvingen langs kysten.

Resultatet er at den samlede ismengden synker, noe som betyr at havnivåøkningen framover kan bli betydelig større enn FN's klimapanel anslår i sin siste hovedrapport.

De nye målingene av ismengden i verden er blitt mulig ved hjelp av satellitter som måler ishøyde og små endringer i jordas gravitasjonsfelt med ekstrem nøyaktighet. (©NTB)

Berlusconi blir på sykehuset

Italias statsminister **Silvio Berlusconi** har store smerter og blir tidligst utskrevet fra sykehuset tirsdag etter at en mentalt forstyrret mann kastet en statue i ansiktet på ham. Angrepet skjedde da Berlusconi skulle signere autografer etter en tale søndag. Berlusconi brakk nesa og mistet flere tenner og har mistet mye blod. Legene opplyste mandag at Berlusconi ikke trenger å operere, men at det kan ta flere uker før han er bra igjen. (©NTB)

Amerikanere tiltales for spionasje

Tre unge amerikanere som i sommer ble pågrepet i grenseområdet mellom Iran og Irak, vil bli tiltalt for spionasje, opplyser iranske myndigheter. De tre ble arrestert i slutten av juli etter at de tilsynelatende hadde forvillet seg over grensen til Iran uten tillatelse. Amerikanske myndigheter hevder at de tre er uskyldige turister. (©NTB)

narsjerte ut

toppmøtet foregår var nesten endeløs mandag morgen. Mange måtte stå flere timer i kø i det iskalde været.

FOTO: SCANPIX

BEKYMRFULLT: Utenriksminister Jonas Gahr Støre og Al Gore la mandag fram en ny rapport om ismelting.

Økt havstigning og forhandlingsbrudd

GJESTE-KOMMENTAR

Så er andre uke i gang. Over 50 miljøministre har allerede ankommet, og utover i uka begynner statslederne å komme på plass. Mandag var preget av 6 timers akkrediteringskø, en ny dramatisk rapport om havstigning og brudd i forhandlingene.

Dobling av havstigningen. Utenriksminister Jonas Gahr Støre og Al Gore la på møtet fram en ny rapport om ismelting. Ifølge rapporten som er produsert av Norsk Polarinstitutt i samarbeid med internasjonale polarforskere, går smeltingen av isen mye raskere enn det som ble annonsert i den siste hovedrapporten til FNs klimapanel. I rapporten som kom i 2007 regnet klimapanelet 1 meter som en øvre grense for hva vi kan forvente av havstigning i dette århundret. Rapporten lagt fram av Gore og Støre i går sier at vi nå må ta høyde for en mulig dobling til to meter innen 2100.

Ingen overraskelse. Da jeg reiste med FNs generalsekretær til iskanten i september i år fikk vi en briefing av forskerne som står bak den nye rapporten. Det som kom fram i København i går kom derfor ikke som en overraskelse. Etter besøket på iskanten møtte

Ban Ki-moon internasjonal presse i Longyearbyen og brukte ord som skremmende, sjokkerende og alarmerende om det han hadde sett og hørt. Han sa videre at FNs klimapanel er konservative, og om en legger et føre var prinsipp til grunn, bør global oppvarming stanses på 1.5 grader. Noe som neppe er mulig lenger. Og om noen lurer på hvordan FNs klimapanel kan være konservative, kommer dette av at konklusjonene i hovedrapportene som kommer cirka hvert femte år er basert på allerede utgitte forskningsrapporter, slik at de ikke får med nye som denne. Klimapanelets rapporter er videre basert på konsensus, som kan føre til at konklusjonene blir noe forsiktige.

Brudd i forhandlingene. Gårsdagen var også preget av brudd i forhandlingene mellom rike og fattige land. Kanskje ikke så rart når rapporter om dobling av havstigning oppleves som nesten dødsdom for små øystater som Maldivene, og rike land ikke er villige til å høyne sine tilbud om utslippsreduksjoner og finansiering av tiltak for å motvirke klimaendringer vi ikke lenger kan unngå i den fattige verden. Men nå er forhandlingene i gang igjen, og vi går noen utrolig viktige dager i møte.

Svein Tveitdal, miljøambassadør

FAKTA

Forhandlingene

- Over hundre sider med avtaletekst er den siste måneden redusert til et forslag til avtalerammeverk på noen få sider.
- Det arbeides med to avtaletekster. Den ene er en videreføring av Kyoto-avtalen, mens den andre er basert på avtalen som ligger til grunn for Kyoto-avtalen, FNs rammekonvensjon om klimaendring (UNFCCC).
- Delingen i to tekster er nødvendig siden USA ikke har ratifisert Kyoto-avtalen og ikke ønsker en Kyoto-lignende tekst, samtidig som en stor gruppe u-land vil videreføre Kyoto.
- Mange andre store i-land (EU, Russland, Japan) ønsker også én samlet tekst, ettersom de mener u-land med rask økonomisk vekst slipper unna for lett under Kyoto-regimet.
- Så langt ligger det an til enighet innen regnskogvern (REDD) og en avtale for teknologioverføring.
- Kilder: Financial Times, (NTB)

ISSMELTING: Tidligere visepresident i USA, Al Gore, presenterte alvorlig ismelting under klimamøtet mandag. FOTO: REUTERS

FAKTA

Tveitdal om klima

- Svein Tveitdal er fra Froland og sivilingeniør.
- Miljøambassadør som jobber med klimaspørsmål for blant annet FN-byen Arendal kommune og Aust-Agder fylkeskommune. Tveitdal har deltatt på en rekke klimatoppmøter.
- Agderposten har bedt Tveitdal skrive om klimaproblematikk i forbindelse med FNs klimatoppmøte i København som pågår 7.-18.